



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24021

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

İzmir Valiliği, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından 18.02.2025 tarihinde 2886 sayılı Kanunun 45 inci maddesi hükümlerine göre yapılacak Jeotermal Kaynak Sahası ihalelerine ilişkin bir duyuru yayınlandı. Bu ilana göre İzmir ili sınırları içinde Bergama, Menderes, Aliaga, Ödemiş, Kiraz, Torbalı, Selçuk, Tire, Foça, Menemen, Kemalpaşa, Dikili ve Karşıyaka dahilinde 40 ayrı noktada toplamda 138 küsur bin hektarlık alanda Jeotermal Enerji Santrali (JES) için sondaj çalışmaları yapılabilecek.

Anadolu benzersiz bir iklim tipi, biyolojik çeşitliliği, farklı kültür ve uygarlıkları ile zengin bir coğrafyadır. Fakat son çeyrek yüzyılda “enerji üretmek” adına kontrolsüz bir şekilde yapılan santraller ve sanayileşme ürettikleri toksik atık ve ilaçlarla toprağı, havayı, suyu, üretilen ürünü zehirlenmektedir. Bunun etkisi ile değişen iklim, doğa, tarım alanları bize gösteriyor ki binlerce yıldır bereketi ile anılan Anadolu hızla kurak bir toprak parçasına dönüşecektir.

Ayrıca hatırlamak gerekir ki 28 Nisan 2024'te Denizli'nin Sarayköy ilçesinde kurulması planlanan jeotermal tesisinin, sondaj çalışması sırasında patlaması ile 16 gün boyunca gaz ve sıcak suyun yayılması önlenememişti. Bu olay üzerine Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Hüseyin Alan, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) bir standarda tabi olmadan, kontrolsüz ve birbirine çok yakın yerlere ruhsatlandırma yaptığını belirtmiştir. Sondaj esnasında bir kısmı zehirli olan gazların ve su buharının salımını kontrol altına almadan, bunların etkileşimini ve çevresel etkilerini tam olarak ortaya koymadan, hidrojeolojik modellemesi yapmadan, birbirlerini etkileyecek şekilde yan yana verilmiş ruhsatlarla işletilen tesislerin yaşamsal sorunlara gebe olduğunu ortaya koymaktadır.

İzmir genelinde yapılacak açıklanan JES araştırmaları ve sondaj çalışmaları İzmir'in tarımsal üretim sahaları içinde kalmaktadır. Büyük Menderes havzası içinde bulunan ve Antik çağlardan bu yana şifa amacı ile kullanılan jeotermal sularına yönelik bu iştah, Denizli-Aydın-İzmir hattındaki verimli tarım alanlarının geri dönülmez tahribatı ile sonuçlanmaktadır. Tarımsal verim düşecektir. JES'lerin işletme sırasında ürettikleri aşırı tuzlu/mineralli suyun ve saldıkları zehirli gazların tarımsal ürünlere, suya ve toprağı ve tabi ki halk sağlığına doğrudan zarar verdiği bilinen bir gerçektir. Tam da bu sebeple tarım ile geçimini sağlayan ve bu girişimden doğrudan etkilenecek yöre halkı projeye karşı çıkmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı ihaleye açtığı, açmaya izin verdiği sahaları hangi kriterlere dayanarak seçmiştir?

2. Denizli’de yaşanan patlama örneğinden yola çıkarak olası kazalara ve çevre felaketlerine ilişkin ne tür önlemler alınmıştır?
3. Birinci derece deprem bölgesi olan İzmir ve çevresinde sondaj çalışmaları sonrası açılması planlanan JES’lerin olası bir depremde doğuracağı zararlara ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu çalışma nedir?
4. Planlanan JES’lerin bölgedeki tarımsal üretime ve üreticiye etkisi ne olacaktır? Bu konuda tarımla geçinen bölge halkının, Ziraat Odalarının, TMMOB’a bağlı ilgili Meslek Odalarının (Ziraat Mühendisleri Odası, Çevre Mühendisleri Odası) görüşleri sorulmuş mudur, dikkate alınmış mıdır?
5. Planlanan JES’lerin halk sağlığına olası etkileri ve yaratacağı risklerle ilgili Tabip Odalarının görüşü sorulmuş mudur, dikkate alınmış mıdır?
6. Planlanan JES’lerin tarımsal üretime ve halk sağlığına etkilerine dair ilgili Bakanlıklarla görüşülmüş müdür? Bu bağlamda;
 - a. Tarımsal üretime etkisi ve uzun erimli sonuçlarını değerlendirmek üzere Tarım ve Orman Bakanlığı ile ortak bir çalışma yürütülmüş müdür? Sondaj yapılacak alanlarda yaşanacak üretim kaybına ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Tarımsal üretime ve üreticiye etkisinin ne olacağı tespit edilmiş midir? Olası etkileri bertaraf etmek için hangi önlemler alınacaktır? Üreticinin uğrayacağı zarar nasıl tazmin edilecektir?
 - b. Halk Sağlığına etkilerini ve bertaraf yöntemlerini belirlemek konusunda Sağlık Bakanlığı ile ortak bir çalışma yürütülmüş müdür? Halk sağlığına etkisinin ne olacağı tespit edilmiş midir? Olası etkileri bertaraf etmek için hangi önlemler alınacaktır?